بسمه تعالی علوم وفنون ۳ دوازدهم انسانی نام و نام خانوادگی: شماره کلاس: دبیر:	وزارت آموزش وپرورش اداره کل آموزش و پرورش استان خراسان شمالی مدیریت آموزش و پرو رش شهرستان	تعداد صفحات: ۳صفحه تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۰۲/ ۱۱ زمان امتحان: ۱۰۰دقیقه تعداد سوال: ۱۸ جمع نمرات: ۲۰ نمره	محل مهر دبیرستان

بدترین افراد کسانی هستند که میان مردم سخن چینی می‌کنند و بین دوستان خدا جدایی می‌اندازد. پیامبر اکرم (ص)

ردیف	تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴ نمره)	نمره
۱	گزینه مناسب را انتخاب کنید. « شاعر وطنی واز موسیقی دانان بزرگ مشروطیت که عرصه هنر وی تصنیف ها و ترانه های میهنی بود » الف)فرخی یزدی ❑ ب)عارف قزوینی ❑ ج) ادیب الممالک فراهانی ❑ د)محمد تقی بهار ❑	۰/۲۵
۲	نویسنده آثار مقابل کیست ؟ الف) چشم هایش ب) شوهر آهو خانم	۰/۵
۳	در قرن ۱۲ و ۱۳چه عواملی در ایجاد نهضت بازگشت ادبی تأثیر داشت؟ (دو مورد)	۰/۵
۴	دومورد از ویژگی های فکری شعردوره انقلاب را فقط نام ببرید .	۰/۵
۵	هریک از موارد گروه الف در جدول زیر مربوط به کدامیک از شخصیت های گروه ب است . (در ستون ب یک مورد اضافه است)	۰/۷۵

الف	ب
الف)نویسنده نخستین رمان تاریخی دوره معاصر با نام « شمس و طغرا» ؟	محمدعلی جمال زاده
ب) آغازگر داستان نویسی فارسی به شیوه ی نوین ؟	محمد باقر میرزاخسروی
ج)از پیشتازان شعر مذهبی قبل از انقلاب که اشعار سپید او قابل توجه است و صاحب آثاری چون «صدای سبز» و« گوشواره های عرش» می باشد ؟	قیصر امین پور سیدعلی موسوی گرمارودی

۶	درستی و نادرستی هریک از عبارت های زیررامشخص کنید. الف) باستان گرایی وعلاقه فراوان به استفاده از واژه های کهن درزبان شعر دوره ی انقلاب محسوس است . صحیح ❑ غلط ❑ ب) اولین داستان جلال ال احمد « مدیر مدرسه » نام داشت که در مجله سخن به چاپ می رسید . صحیح ❑ غلط ❑ ج) منظومه « افسانه نیما » در واقع بیانیه شعر نو است . صحیح ❑ غلط ❑	۰/۷۵
۷	سروده ی زیر از چه کسی است ؟یک ویژگی ادبی (آرایه)ویک ویژگی فکری برای بیت زیر بنویسید . «باز امشب ای ستاره تابان نیامدی باز ای سپیده شب هجران نیامدی» نام شاعر : ویژگی فکری : ویژگی ادبی:	۰/۷۵
	موسیقی شعر (۶ نمره)	
۸	تقطیع نمونه های زیر به صورتی که بین دو هلال تقطیع شده است با کدام اختیار شاعری مطابقت دارد؟ نوع آن را بنویسید . الف)دلِ پاک (U - - U) ب) نوایِ نی (U - - -)	۰/۵

ادامه سوالات در صفحه بعد

www-kanoon-ir

	صفحه دو	
۹	نام ونام خانوادگی خودرا تقطیع هجایی کنید (با گذاشتن علامت هجاها)	۰/۵
۱۰	ضمن یافتن وزن بیت ها ، بیان کنید کدامیک از بیت های زیررا می توان به دو صورت تقطیع به ارکان کرد ؟هردو وزن بیت مورد نظررا بنویسید .(نوشتن تقطیع در پاسخ لازم نیست) الف)آن چنان در هوای خاکِ درش می رود آب دیده ام که مپرس ب) دی شیخ با چراغ همی گشت گردِ شهر کز دیو و دد ملولم و انسانم آرزوست	۱
۱۱	اختیار وزنی ابدال رادر بیت زیر مشخص نمایید . به جان دوست که دشمن بدین رضا ندَهَد که دربه روی ببندند آشنایی را	۱
۱۲	شعر نو زیر از سهراب سپهری را تقطیع هجایی و تقطیع به ارکان نمایید و نام ارکان رابنویسید . وبه آنان گفتم / هرکه با مرغ هوا دوست شود / خوابش آرام ترین خواب جهان خواهد بود	۱/۲۵
۱۳	یک مصراع از بیت زیر را تقطیع هجایی و تقطیع به ارکان نمایید. ونام کامل بحر شعر را بنویسید . بنگر به روی زردِ من وز سینه بنشان گردِ من تا چند باشی دردِمن درمانِ من شو ساعتی	۱/۷۵
	زیبایی شناسی (۶ نمره)	
۱۴	در شعر زیر حافظ شعر کدام شاعر را تضمین کرده است ؟ خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم کز نسیمش « بوی جوی مولیان آید همی»	۰/۵
۱۵	درستی و نادرستی عبارت ها را مشخص کنید . الف) مراعات نظیر آوردن واژه هایی در سخن است که باهم ارتباط معنایی غیر از تضاد داشته باشد . صحیح ❑ غلط ❑ ب) در عبارت «از تهی سرشار جویبار لحظه ها جاریست » آرایه متناقض نما به کاررفته است . صحیح ❑ غلط ❑ ج) تلمیح ،گنجاندن یک مفهوم کوتاه در سخنی بلند است . صحیح ❑ غلط ❑	۰/۷۵
۱۶	در هریک از بیت های زیر آرایه ایهام و ایهام تناسب رامشخص کنید و معانی مختلف واژه ای که این آرایه را به وجودآورده بنویسید. الف)عرضه کردم دو جهان بر دل کار افتاده به جز از عشق تو باقی همه فانی دانست ب)نگران با من استاده سحر / صبح می خواهد از من / کز مبارک دمِ او آورم این قوم به جان باخته را بلکه خبر	۱/۷۵

www-kanoon-ir

۱۶	در بیت های زیر اغراق ،حسن تعلیل ،حس آمیزی و اسلوب معادله را مشخص کنید و دلیل هر یک را بنویسید . (هربیت یک آرایه و هرمورد ۰/۷۵ نمره)	۳
	الف) چشم عاشق نتوان دوخت که معشوق نبیند — پای بلبل نتوان بست که بر گل نسراید	
	ب) برلب کوه جنون خنده شیرین بهار — نقش زخمی است که از تیشه فرهاد شکفت	
	ج) ازآن مرد داتا دهان دوخته است — که بیند که شمع از زبان سوخته است	
	د)شود کوه آهن چو دریای آب — اگر بشنود نام افراسیاب	
	نقد و تحلیل نظم ونثر (۴ نمره)	
۱۷	متن زیر را در قلمرو زبانی و ادبی تحلیل کنید .(دوویژگی زبانی و دو ویژگی ادبی) « این تنگ عیشی برای او (مولوی) نوعی ریاضت نفسانی بود ، ناشی از خسّت و خشک دستی نبود. از زندگی فقط به قدر ضرورت تمتّع می برد. بیش از قدر ضرورت را موجب دور افتادن از خط سیر روحانی خویش می یافت .»	۲
۱۸	شعر زیر از احمد عزیزی را از نظر ویژگی های فکری و ادبی شعر انقلاب بررسی کنید .(یک ویژگی فکری و سه ویژگی ادبی)	۲
	یاس بوی مهربانی می دهد — عطر دوران جوانی می دهد	
	یاس بوی حوض کوثر می دهد — عطر اخلاق پیمبر می دهد	
	حضرت زهرا دلش از یاس بود — دانه های اشکش از الماس بود	
	اشک می ریزد علی مانند رود — بر تن زهرا گل یاس کبود	
	گریه آری گریه چون ابر چمن — بر کبود یاس و سرخ نسترن	
	ویژگی فکری :	
	ویژگی های ادبی :	
جمع	ایام به کام	۲۰

www-kanoon.ir

پاسخ تشریحی امتحان استان خراسان شمالی - ۱۱ اردیبهشت ۱۴۰۲

نویسنده: یاسین مهدیان

سوال «۱»: «ب»

سوال «۲»: الف: بزرگ علوی ب: علی‌محمد افغانی

سوال «۳»: ۱- تاراج کتابخانهٔ اصفهان ۲- توجه به ادبیات در دربار قاجار ۳- تضعیف جامعه بر اثر شکست از روسیهٔ تزاری

سوال «۴»: ۱- روی‌آوردن به مفاهیم انتزاعی ۲- یکی از مهم‌ترین درون‌مایه‌ها، فرهنگ دفاع مقدس است.

سوال «۵»: الف) محمدباقر میرزاخسروی ب) محمدعلی جمال‌زاده ج) سیدعلی موسوی گرمارودی

سوال «۶»: الف) صحیح ب) غلط ج) صحیح

سوال «۷»: نام شاعر: سیدمحمدحسین بهجت تبریزی (شهریار) ویژگی ادبی: کاربرد آرایهٔ استعاره در واژهٔ «ستارهٔ تابان» ویژگی فکری: هجران یار و گلایهٔ شاعر از نیامدنِ معشوق

سوال «۸»: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه؛ که اختیار زبانی‌ست.

سوال «۹»:

سوال «۱۰»: الف) فعلاتن مفاعلن فعلن ب) مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن؛ که این وزن، دو گونه دسته‌بندی هجایی دارد.

سوال «۱۱»: در رکن آخر مصراع دوم، «فعلن»، به «فعِلن» تبدیل شده است که مصداق اختیار شاعری ابدال می‌باشد.

سوال «۱۲»:

وَ بِ آ نان / گف تم فعلاتن فعِلن

- - / - - U U

هر کِ با مر / غ ه وا دو / ست شَ ود فاعلاتن فعلاتن فعلن

- U U / - - U U / - - U -

خا بَ شا را / م تَ رین خا / بِ جَ هان خا / هد بود فاعلاتن فعلاتن فعِلن

- - / - - U U / - - U U / - - U -

سوال «۱۳»:

بن گر بِ رو / یِ زر دِ من / وز سی نِ بن / شان گر دِ من

- U - - / - U - - / - U - - / - U - -

رجز مثمن سالم (مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن)

سوال «۱۴»: رودکی

سوال «۱۵»: الف) صحیح ب) صحیح ج) غلط

سوال «۱۶»: الف) ایهام تناسب: «باقی»: ۱- بقیه، ۲- پاینده و جاوید؛ که با «فانی» تناسب دارد.

ب) ایهام: «نگران»: ۱- نگرنده، ۲- دلواپس

سوال «۱۷»: الف: اسلوب معادله: نمی‌توان عاشق را از دیدن معشوق منع کرد، همان‌طوری که نمی‌توان بلبل را از خواندن برای گل، منع کرد.

ب: حس‌آمیزی: «خندهٔ شیرین»: ترکیب دو حس شنوایی و چشایی

www-kanoon-ir

ج: حسن‌تعلیل: آوردن دلیل ادبی و غیرواقعی برای خاموش بودن و سکوتِ افراد دانا

د: اغراق: در شکوه و عظمت افراسیاب، اغراق صورت گرفته است.

سوال «۱۸»: ویژگی‌های زبانی: ۱- زیادنبودنِ واژگان عربی ۲- جملات صریح و نسبتاً کوتاه هستند.

ویژگی‌های ادبی: ۱- «خشک‌دستی» کنایه از خسیس‌بودن ۲- آرایهٔ «تضاد» میان واژگان «تنگ‌عیشی» و «تمتّع»

سوال «۱۹»: ویژگی فکری: توجه به اسوه‌های تاریخ اسلام

ویژگی‌های ادبی: ۱- قالب شعر، مثنوی است. ۲- کاربرد آرایهٔ تشبیه (گریه چون ابر چمن...) ۳- کاربرد آرایهٔ اغراق (اشک می‌ریزد علی مانند رود)